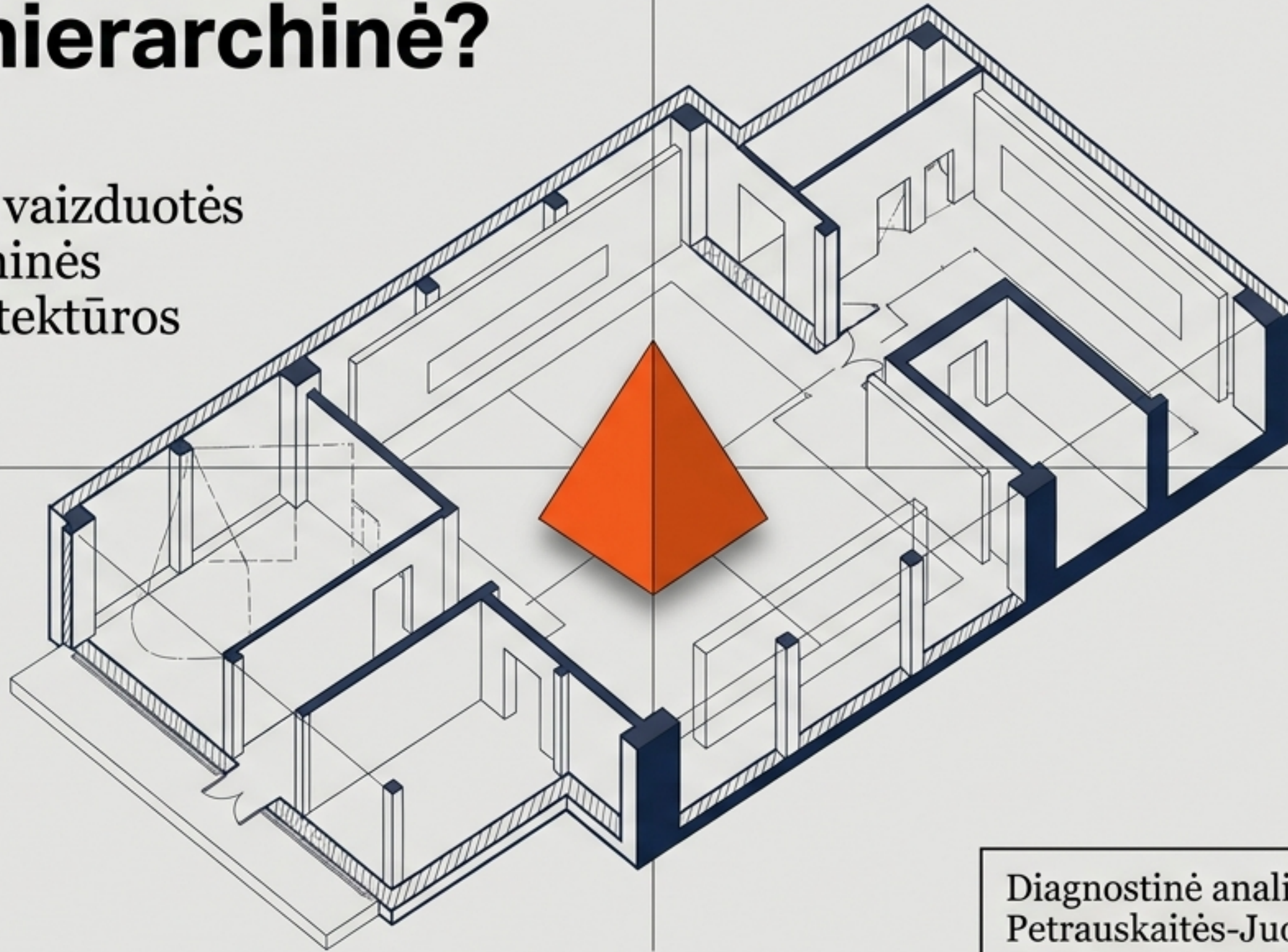

Ar rūpesčio institucija gali likti hierarchinė?

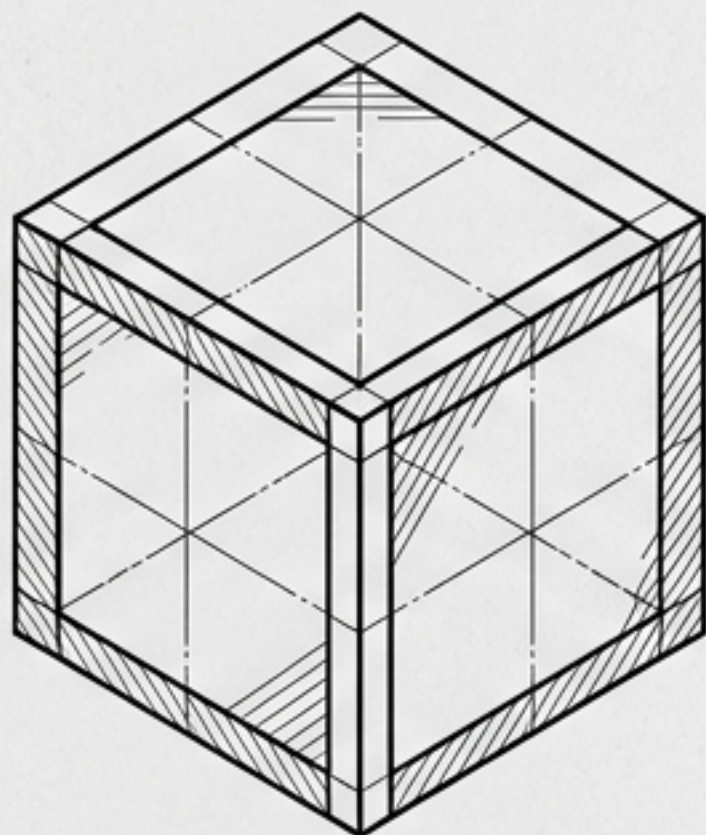
Nuo kuratorinės vaizduotės
prie posthierarchinės
sprendimų architektūros

Diagnosticinė analizė remiantis Renatos
Petrauskaitės-Juodeikės straipsniu
„Posthumanistiniai bestiarijai draugystei
ir militarizacijos gausmai“

Kuratorinis posūkis: Nuo hermetiškumo prie rūpesčio ir simpoezės

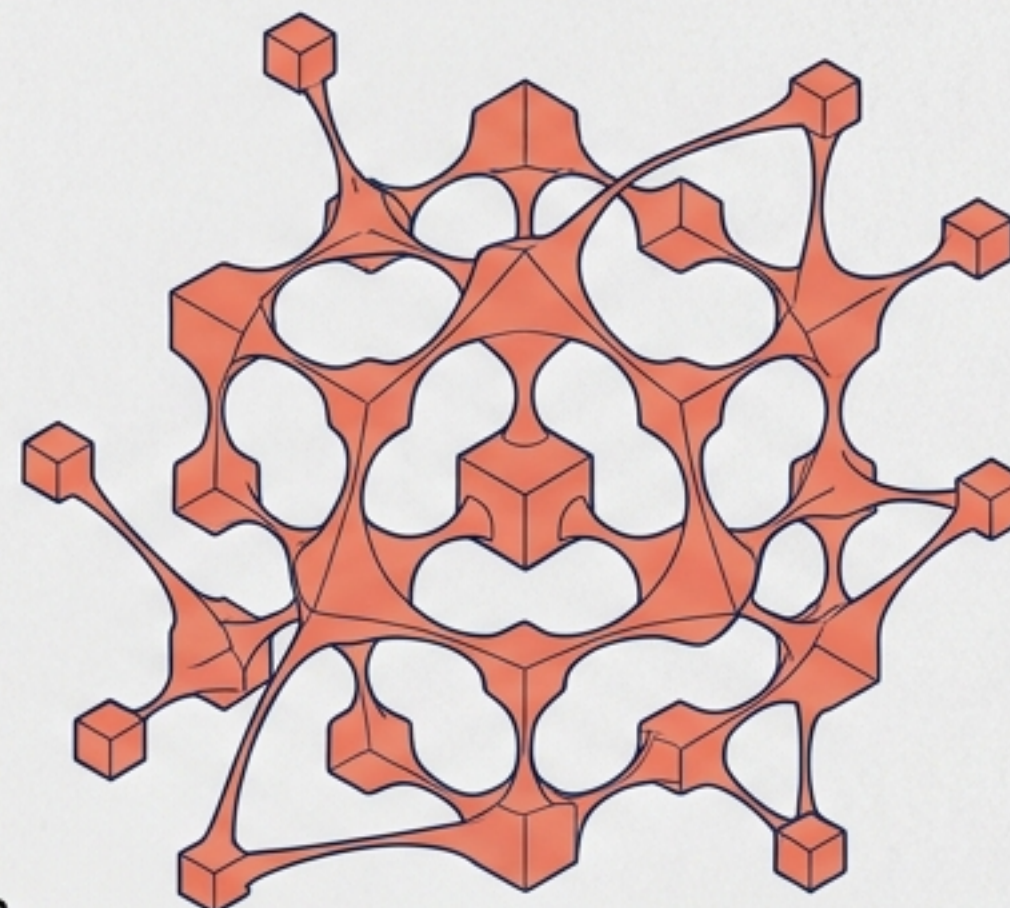
Praeitis

- Hermetiškumas.
- Elitiškumas.
- Konceptuali distancija.

Institucija kaip neutralus ir uždaras konteineris.

Dabartis

- Rūpestis.
- Dosnumas.
- Tarprūšinis bendrabūvis (Simpoezė).

ŠMC Parodos:

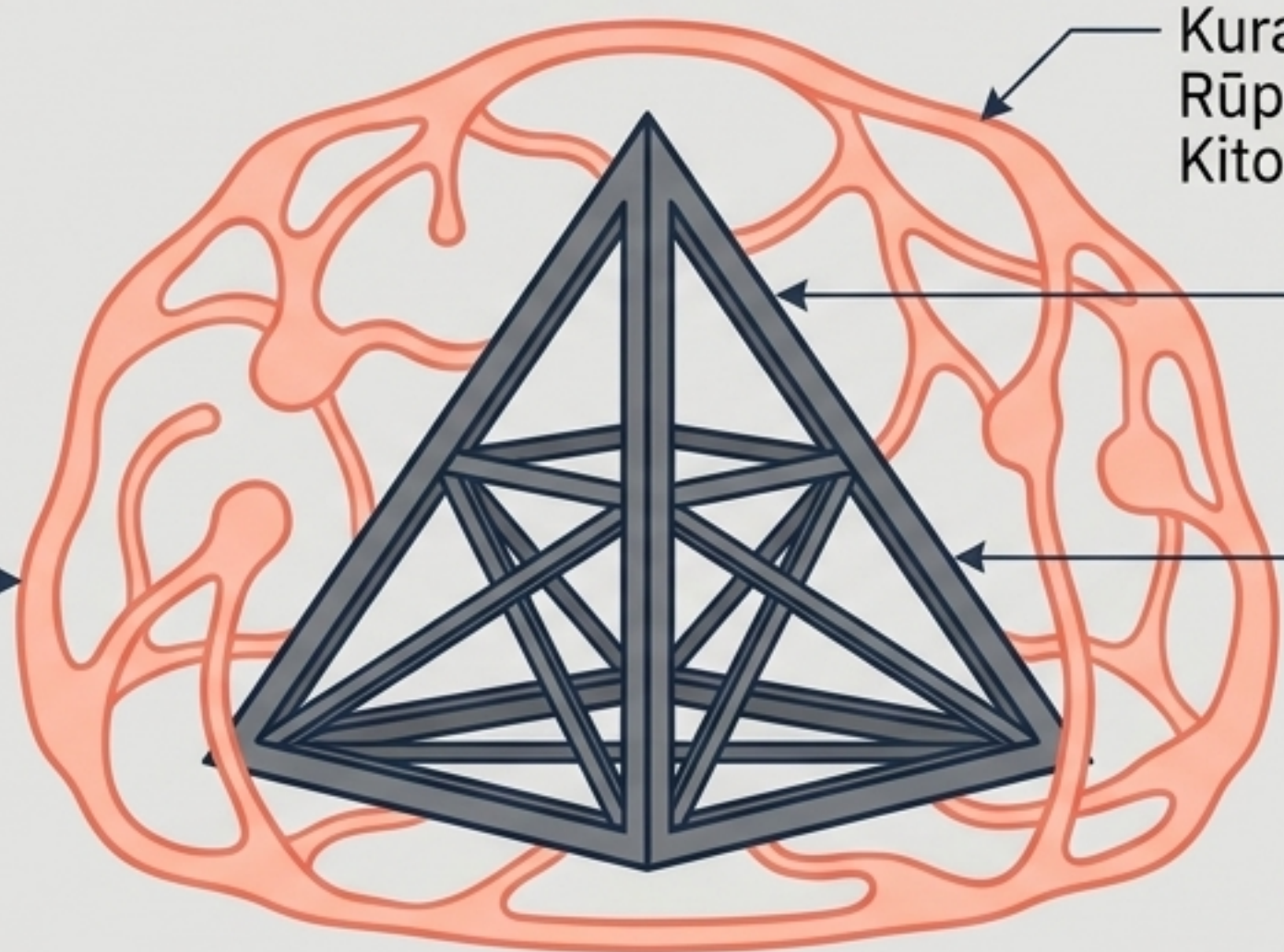
- „Superklijai, arba Sukurti draugą“ (Hibridinės būtybės, santykiai)
- „Varpai ir patrankos“ / „Sienos yra naktiniai gyvūnai“ (Tiesioginė reakcija į militarizaciją ir neregimą galią)

Meno institucija apibrėžia, kokios patirtys pripažįstamos ir kokios ateities tampa įsivaizduojamos.

Institucinė anatomija: Rūpestingas centras vis tiek yra centras

Hollow Shell

Problema: Institucija pasirenka kas kalbėti apie marginalizuotas patirtis ir bendrakūrą...

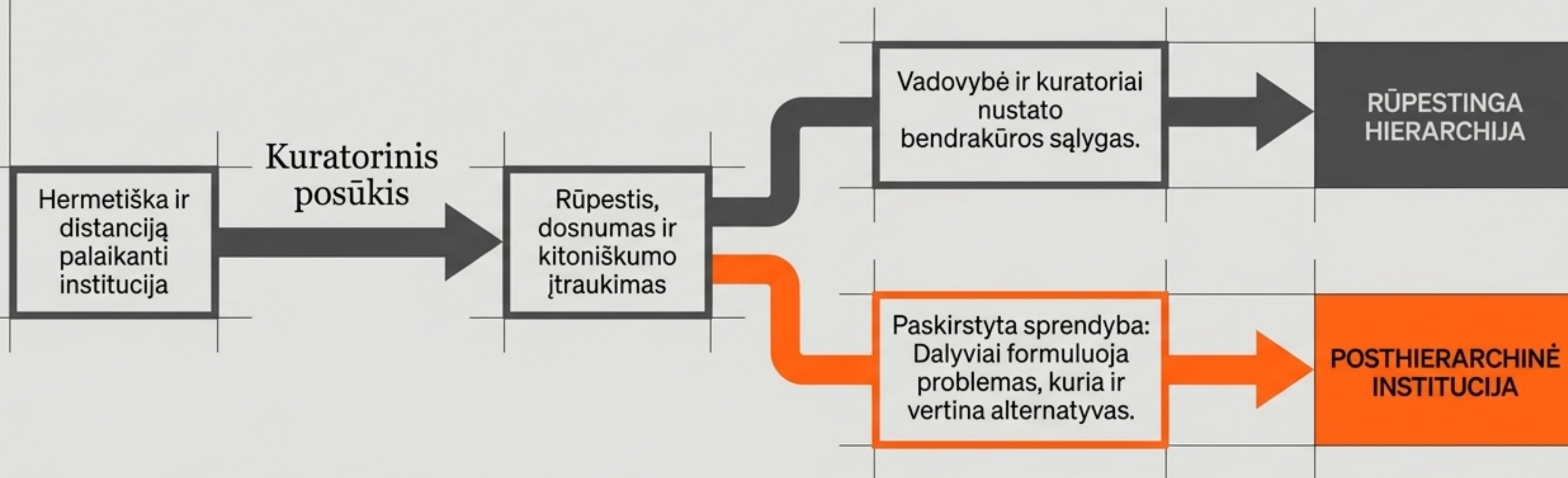
Kuratorinė programa:
Rūpestis, Draugystė,
Kitoniškumas.

Sprendimų architektūra:
Monopolija.

Realybė:
...tačiau sprendimą, kas
atstovaus šioms temoms,
priima ta pati uždara vadovų
ir kuratorių hierarchija.

Posthumanistinis turinys dar nesukuria posthierarchinės institucijos. Galios sistemą galima kritikuoti taip, kad pati galios struktūra liktų nepaliesta.

Takoskyra: Kur prasideda tikrasis posthierarchinis lūžis?

Auditorijos įtraukimas ≠ Galios paskirstymas

1. PRIEINAMUMAS

Žmogui leidžiama patekti į instituciją ir suprasti jos pateikiamą turinį.

2. ĮSITRAUKIMAS

Žmogus kviečiamas liesti, diskutuoti, reaguoti (pvz., edukacija). Žmogus vis tiek patenka į jau suprojektuotą erdvę, kurios ribas nustatė kiti.

3. INSTITUCINIS VEIKSNUMAS (Agency)

Žmogus prisideda nustatant pačias problemas, atranką ir institucijos kryptį. Čia prasideda posthierarchinis virsmas.

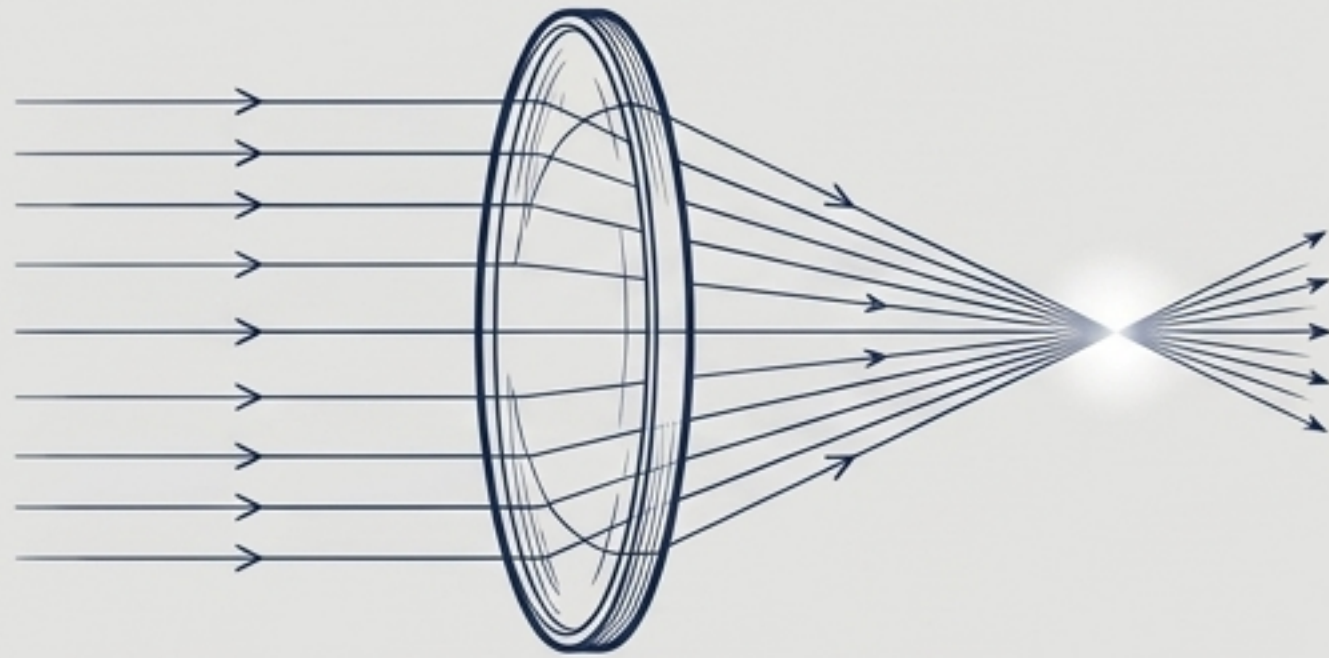
Prieštaravimas parodoje „Superkljai“: Ekspozicija kalba apie artumą, tačiau skulptūrų negalima liesti. Lankytojas gali peržengti ribas vaizduotėje, bet ne sistemoje.

Diagnosticinė matrica: Dvi skirtingos institucijos

	Rūpestinga hierarchija	Posthierarchinė institucija
Programos kryptis	Centras pasirenka rūpesčio programą	Dalyviai gali veikti pačią programos kryptį
Turinio atranka	Kuratoriai nusprendžia, ką įtraukti	Problemos ir alternatyvos formuluojamos paskirstytai
Auditorijos vaidmuo	Kviečiama patirti ir interpretuoti	Gali tapti institucinio pažinimo dalyve
Marginalizuotos grupės	Joms suteikiamas „matomumas“ iš viršaus	Paveikiamos grupės pačios nustato matomumo sąlygas
Bendrakūros (Simpoezės) statusas	Bendrakūra tampa parodos tema	Bendrakūra tampa sprendimų priėmimo būdu
Galios kritika	Kritikuojama išorinė neregima galia (karas, politika)	Matoma ir tikrinama pačios institucijos atrankos galia

Baimė dėl populizmo: Kompetencija prieš Monopoliją

Galios paskirstymas nereiškia, kad parodos sudaromos viešu balsavimu ar platforminiu reitingavimu. Kultūra nėra auditorijos apklausa.

KOMPETENCIJA

Meninė, istorinė, etinė

Vaidmuo: Būtina. Kuratorius atpažįsta reikšmingas problemas ir kitų nepastebėtus ryšius.

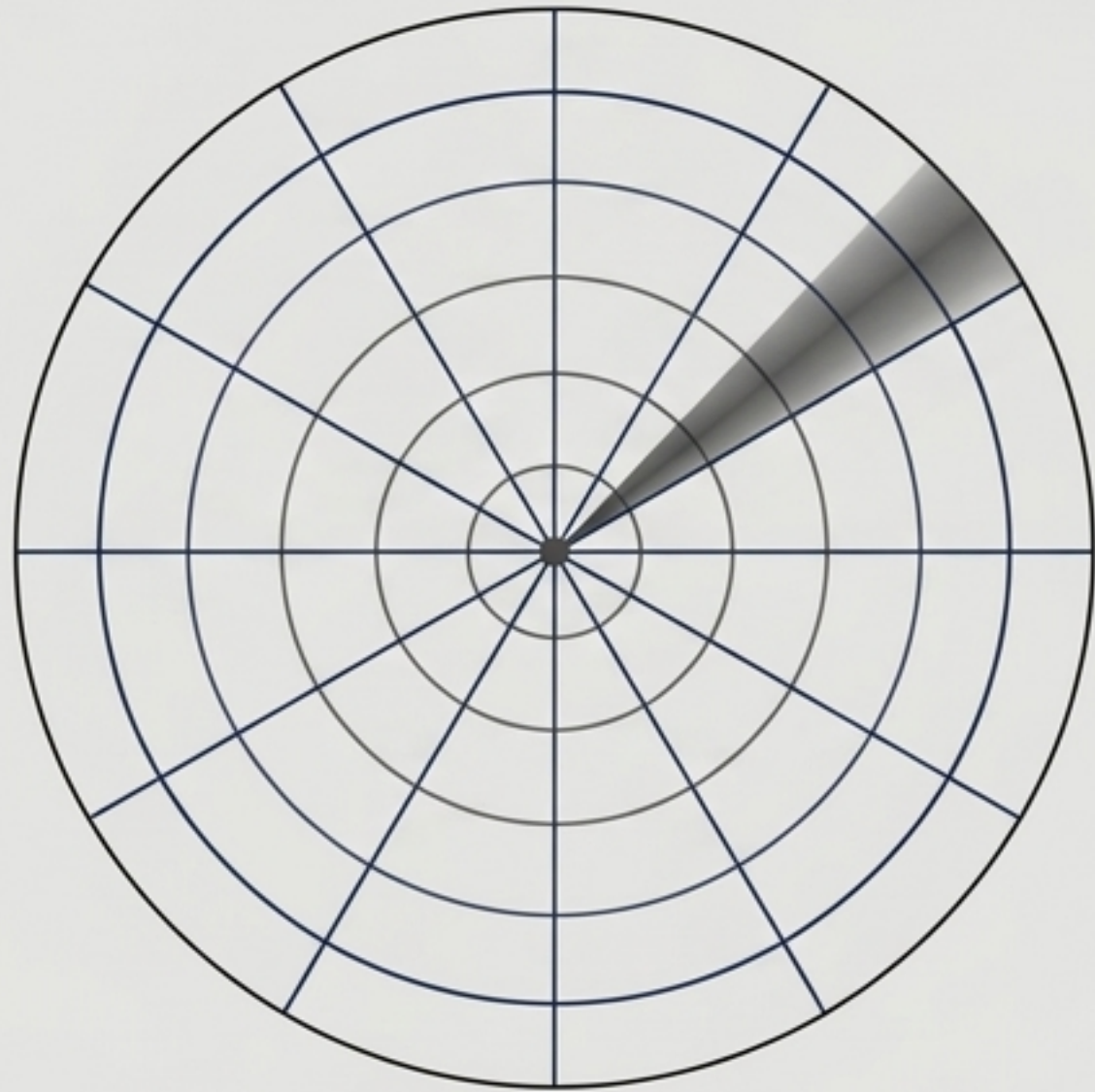
SPRENDIMO MONOPOLIJA

Vaidmuo: Žalinga. Viena pareigybė diktuoja galutines ribas.

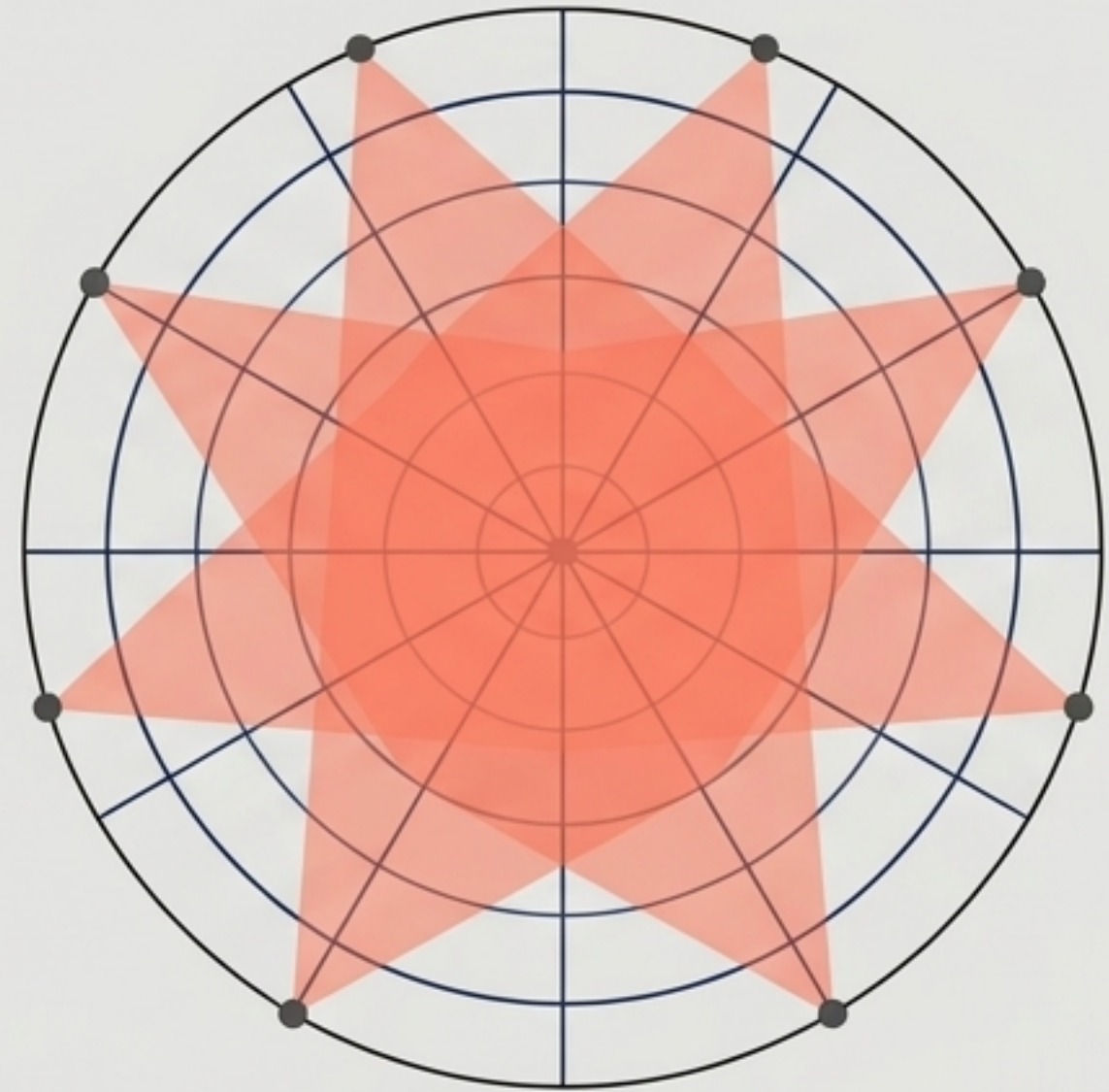
Posthierarchija nepanaikina kuratoriaus. Ji atskiria kompetenciją nuo monopolinės sprendimo teisės. Kuratoriaus siūloma kryptis tampa profesionaliai argumentuota alternatyva platesniame kolektyvinio pažinimo procese.

Uždaros grupės pažinimo riba

Neregima įtaka veikia net tada, kai kuratorius nuoširdžiai siekia išvengti konformizmo. Tai ne korupcija, o natūrali uždaros grupės pažinimo riba.

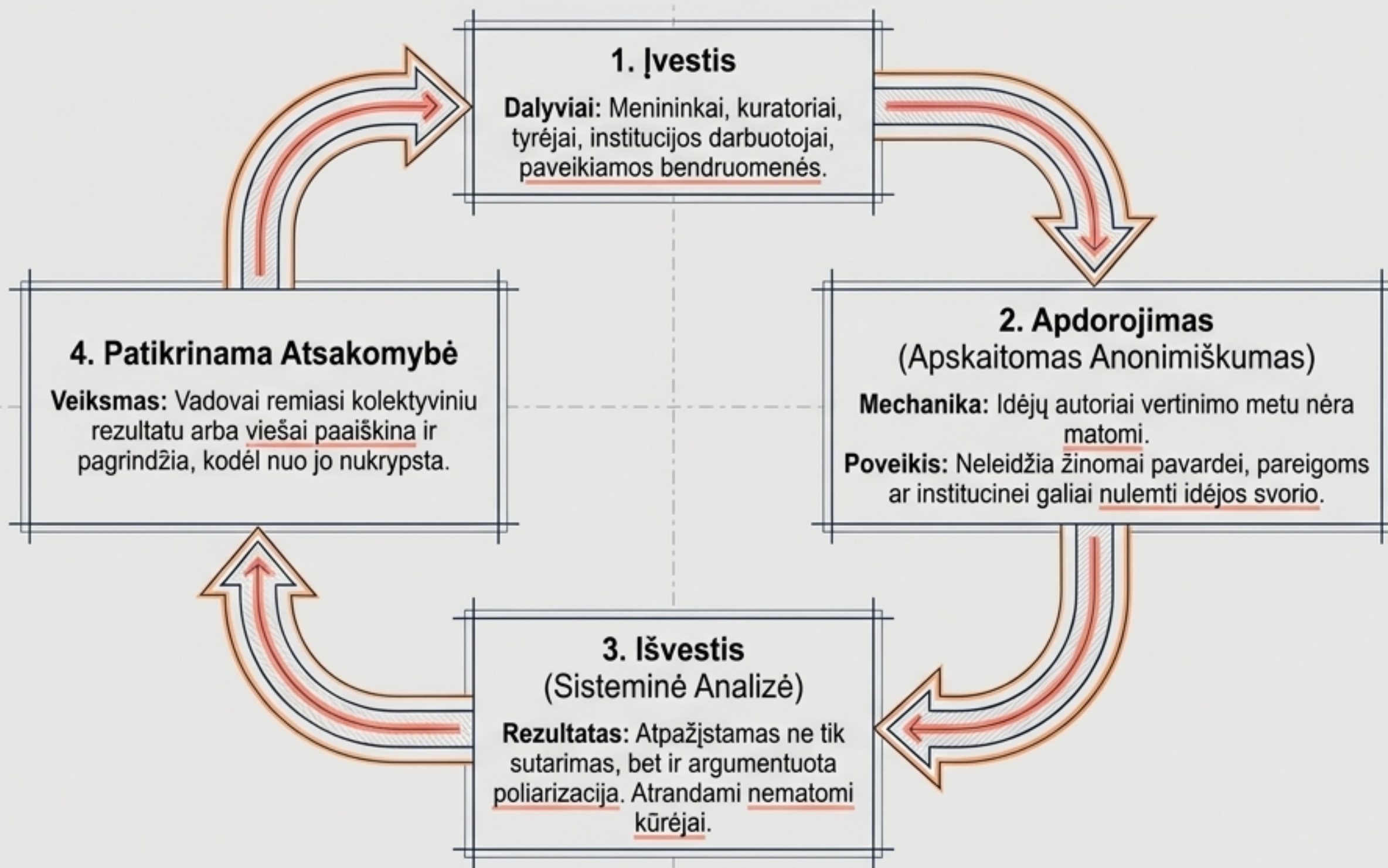

Ribotas radaras.
Vienos perspektyvos atrodo savaime suprantamos,
kitos – „nepakankamai šiuolaikiškos“.

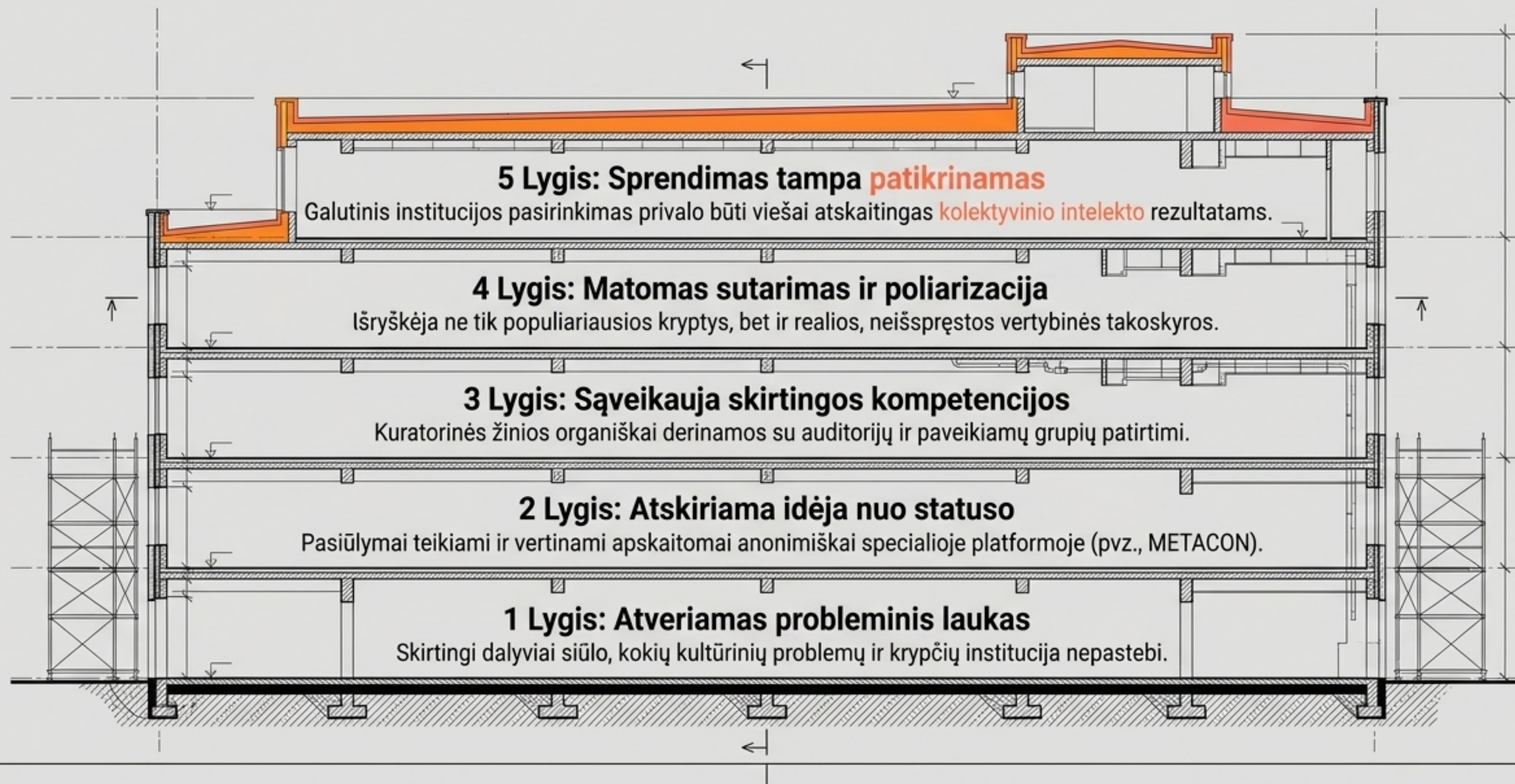
Kolektyvinis laukas.
Išplečia pažinimo ribas, patikrina moralines įtampas
ir atskleidžia nepateiktas pozicijas.

Inžinerinis sprendimas: Kolektyvinio intelekto aplinka

Sprendimai neperduodami algoritmui – vadovų atsakomybė išlieka, bet tampa struktūruotai patikrinama.

Architektūros įgyvendinimas: 5 Veiksnumo Žingsniai

Sintezė: Nuo kolektyvinės vaizduotės prie kolektyvinio veiksnio

Nauja kuratorinė programa reiškia, kad institucija pradeda kalbėti kita kalbaba: atsiranda rūpestis, tarprūšinis susipynimas, politinė reakcija.

Tačiau esminė takoskyra tarp naujos programos ir naujos institucinės santvarkos slypi viename klausime:

Mes klausiamo ne tik, ką institucija sako, bet ir kas sprendžia, ką ji sakys.